

VALORACIÓ PER PART DELS ALUMNES DE L'ASSIGNATURA OPTATIVA "METODOLOGIA I CURES BÀSIQUES.APLICACIÓ PRÀCTICA"

Lourdes Bernuz, Monserrat Fabra, Maria Getino, Cesca Gusiñé, M. Carme Olivé, Andrea Pardo i Roser Valls. Professors titulars de la EUI de Barcelona

En aquest estudi es presenten els resultats de l'enquesta d'opinió que es va fer als alumnes al finalitzar l'assignatura optativa de pràctiques, que es va posar en marxa en el curs 97/98 ,amb la finalitat de saber el grau de consecució dels: objectius generals de l'assignatura , habilitats en els procediments , organització i actituds i sentiments, referents a les diferents experiències viscudes a la unitat.

INTRODUCCIÓ

Un equip de professores de l'Escola d'Infermeria de la Universitat de Barcelona va creure convenient presentar una assignatura optativa de pràctiques, ja que en l'actualitat durant el primer curs de l'Ensenyament no es fan pràctiques clíniques, emmarcades en assignatures troncales.

Els resultats que tot seguit exposem corresponen a una enquesta que es va passar a l'alumnat i que expressa la seva opinió pel que fa a aquesta experiència pràctica.

Com diu Jean McFarlane(1988), "la Infermeria és una disciplina pràctica i d'ella n'han de sorgir les idees innovadores per tal que siguin reals i útils"; a partir d'aquí, seguim parlant de la importància que l'alumnat vagi fent l'aprenentatge teòric simultàniament a l'aprenentatge pràctic, amb la finalitat que aquest pugui esdevenir reflexiu i que l'experiència esdevingui significativa. D'aquesta manera, l'alumnat pot anar assolint tant els objectius que fan referència a continguts com els d'actituds i d'habilitats pràctiques.

Aquest coneixement sobre la pràctica sempre s'ha de donar a la pràctica, i serà en ella on es trobarà l'argumentació teòrica, buscant l'equilibri adequat més que no pas exclusivament un determinat percentatge de teoria/pràctica. És a partir de l'experiència pràctica que trobarem la possibilitat d'aprofundir teòricament en la disciplina.

En cap moment es busca una pràctica exempta de fonamentació teòrica ni de reflexió, ja que esdevindria la repetició sense sentit i sense futur de diferents rituals o tècniques. És per això que quan es programen unes pràctiques clíniques amb aquesta visió cada professora tutoritza de 8 a 10 alumnes, com és el cas de l'assignatura que plantejem. D'aquesta manera l'alumnat esdevé subjecte del seu propi aprenentatge a partir de les experiències en què ell mateix s'ha implicat i de les que té possibilitat de compartir amb la resta del grup i amb la professora/tutora.

En la revisió que s'està fent del pla d'estudis creiem que s'estan contemplant les pràctiques clíniques d'una manera integrada i global; és d'esperar que el compromís de totes les persones implicades en la seva implementació permeti aconseguir les millores que es busquen.

Descripció i organització de l'assignatura

En aquesta assignatura han participat set professores del departament 18 concretament de les assignatures d'Infermeria Fonamental, d'Infermeria Medicoquirúrgica i d'Història de la Professi3. Es va confeccionar un dossier que consta de les següents parts:

- Cronograma de l'assignatura
- Objectius
- Guies: observació del client i de l'entorn, comunicació terapèutica, llibreta de camp.
- Normativa de pràctiques: assistència, uniforme, higiene personal, material.
- Fitxes de registre: ubicació a la unitat, gràfiques de registres, higiene, administració de medicaments.
- Criteris d'avaluació de l'assignatura i instrument d'avaluació d'actituds i aptituds a pràctiques.
- Format de la història de salut del client.

S'han realitzat un total de 20 hores a l'aula, entre sessions teòriques, seminaris i teòri-

copràctiques; a raó de dues hores per setmana del nou febrer al vint-i-set d'abril de 1998.

Cada alumne ha realitzat 100 hores de pràctiques, de dilluns a divendres i de vuit a una, del quatre al vint-i-nou de maig.

Centres de pràctiques:

- Hospital de l'Esperit Sant de Badalona.
- Ciutat Sanitària i Universitària de Bellvitge.
- Hospital Duran i Reynals.

Al finalitzar les pràctiques es va passar a l'alumnat una enquesta d'opinió per tal de copsar la seva opinió referent a la experiència.

RESULTATS

Ítems. Mitjana (puntuació de 1 a 5)

A. Objectius

1. Integrar coneixements adquirits prèviament	4,1
2. Reforçar la motivació cap a la professió	4,5

B. Procediments realitzats

3. Observar l'usuari i l'entorn	4,1
4. Relacionar-se amb l'usuari i família	4,2
5. relacionar-se amb l'equip de salut	3,9
6. Higiene parcial o total	3,6
7. Dutxar l'usuari	2,5
8. Fer llit	3,8
9. Posar enemes de neteja	1,8
10. Ajudar a la mobilització	3,4
11. Canvis posturals	3,0
12. Ajudar a l'alimentació dels usuaris	3,2
13. Presa de signes vitals	4,6
14. Registre dels signes vitals	4,4
15. Preparar medicació	3,6
16. Administra medicació oral, tòpica	4,1

I. MATERIAL I MÈTODE

I.1 Mostra

La mostra la conformen la totalitat d'alumnat que va fer l'assignatura optativa el segon semestre i que prèviament havia superat l'assignatura troncal de Fonaments d'Infermeria. Són 60 alumnes, 30 matí i 30 tarda.

I.2. Instrument

Es va elaborar un qüestionari que recullia informació de diferents apartats: Objectius generals de l'assignatura (2 ítems), habilitats en els procediments (17 ítems), Organització de l'assignatura (6 ítems), i actituds i sentiments (3 ítems), referents a les diferents experiències viscudes a la unitat.

I.3. Mètode estadístic

Estudi descriptiu.

17. Curar ferides	3
18. Entrevistar l'usuari	3,6
19. Elaborar pla de cures	2,7

C. Organització

20. El temps de practiques ha estat suficient	3,0
21. Considera adequades les classes prèvies	2,9
22. El mes de maig es adequat per fer practiques	1,4
23.L'unitat l'ha acollit adequadament?	3,9
24.L'unitat l'ha ensenyat adequadament	3,8
25.Ha sigut útil la llibreta de camp	2,8

D. Actituds

Davant situacions difícils de l'usuari ha sentit:

26.Rabia/impotencia	3,0
27.Tristessa/pena	3,4
28. Recolzament personal infermer unitat	2,8
29. S'ha sentit recolzat per la professora/escola	4

CONCLUSIONS

Segons l'opinió dels alumnes, es constata que els objectius generals de l'assignatura s'han aconseguit en un alt grau (respostes amb la puntuació més alta), ja que consideren que les pràctiques a primer curs els han servit per:

- * Reforçar la motivació cap a la professió.
- * Integrar els coneixements adquirits prèviament.
- * Observar l'usuari i el seu entorn .
- * Relacionar-se amb el client i la seva família.
- * Així com, relacionar-se amb l'equip de salut.

En quan als procediments que els alumnes han realitzat en el període de pràctiques, cal destacar les diferències entre uns procediments i altres. S'ha de considerar però que hi ha moltes circumstàncies que interfereixen en aquest punt. Per exemple els alumnes del grup de tarda tenen menys possibilitats de fer higiènes i llits, ja que aquestes activitats es fan al matí. L'horari és un altre factor que té a veure a l'hora de realitzar segons quins procediments. Amb tot i això, els procediments més realitzats han estat:

- La mesura dels signes vitals i el seu registre
- L'administració de medicació oral i tòpica.

I els menys realitzats han estat:

- Posar enemes de neteja

- Dutxar a l'usuari.

Respecte a les habilitats referides a la realització d'*un pla de cures* observem que el més valorat és la realització de la entrevista a l'usuari.

En quan a la organització de les pràctiques, el temps en que es varen realitzar les pràctiques va anar malament als alumnes, ja que era l'inici del període avaluador final, època ja de per si estressant pels alumnes. A aquesta situació, van haver-hi de sumar l'impacte emocional que representa la primera trobada amb la realitat assistencial.

L'alumne no ha donat la prioritat requerida a la llibreta de camp, ja que aquesta tenia com a objectiu que fos un mitjà per expressar sentiments davant de dificultats i situacions noves que podien afectar-lo. Per aquest motiu, se li va donar un caire confidencial, premisa que va dificultar el seguiment per part de la professora.

Respecte als sentiments que els alumnes han experimentat davant de situacions dificultoses pel usuari, la tristesa ha sigut el sentiment més puntuat. En aquestes situacions el recolzament per part del personal infermer de la unitat ha sigut escàs.

Els alumnes han trobat un bon suport en la professora de l'Escola.

Bibliografia

BENNER, P. *Práctica progresiva en enfermería. Manual de competencia profesional*. Grijalbo. Barcelona 1987.

COLINA, J. MEDINA, J.L. *Construir el conocimiento de enfermería mediante la práctica reflexiva*. Rol de enfermería 1997, 232, 23-31.

COLLIÈRE, M.F. *Promover la vida*. De la práctica de las mujeres cuidadoras a los cuidados de enfermería. Interamericana Mc GRAW HILL, Madrid 1993.

COHEN, H. *La enfermera y su identidad profesional*. Grijalbo. Barcelona 1988.

MIGUEL, M.D. *Entrevista a Richart Martínez, M.* Revista Àgora de enfermería. 5, 8-11

POLITT, D. HUNGLER, B. *Investigación científica en ciencias de la salud*. 3ª ed. México. Interamericana Mc GRAW HILL 1997.